

Adressa, 4.9.2010

49

Demokrati bare et honnørord?

Obligasjonsforetak III av kraftfondet bygger på 108 bedrifter. Faktum er at 9,25 % konkurser av de 108 bedrifter fører til tap av hele investeringsbeløpet. Dette kalles ikke-lineære risikoprofil. For Obligasjonsforetak III og Obligasjonsforetak V er investeringsbeløpet 400 millioner. I tillegg kommer utbyttet, som ble av pressen beregnet samlet til ca. 570 millioner. Kommunalbanken har ifølge kontrollkomisjonens rapport 25.1.2010 ansett dette isolert sett som «en vesentlig finansiell risiko» i strid med kommuneloven § 52.

Finansgutta både utenfor og innenfor kommunen bekrefter i åpen høring 30.8.2010 å ha forstått denne ikke-lineære risikoprofil. Selv om investeringen skjedde 2004/2005 ble politikerne først 2008 (sannsynlig tap) og mer detaljert vinteren 2009 informert om denne risikoprofilen.

Kraftfondet som helhet ansees allikevel som suksess av deltagerne med forventet avkastning 4 % selv om Obligasjonsforetak III og V skulle gå tapt.

Kraftfondet ble dannet da Trondheim Elverk ble solgt. Nå er kraftfondet verd 6 milliarder mens El-verket priset til 12 milliarder.

First Securities anbefalte både pris på salget av elverket og senere CDO spareproduk-

tene med ikke-lineær risikoprofil. CDO ble framstilt av selgerne som sikkert før finanskrisen. Men finansmatematikerne i banken visste bedre og sikret bankens interesser med ikke-lineær risikoprofil. Når selgerne framstilte risikoen som liten med hjelp av 35 års simuleringer, hvorfor sikret banken seg da veldig godt mot bare 9,25 % konkurser? Satsing på aksjer fra forskjellige bedrifter gir lineær risiko.

Mer enn halvparten av 9,25 % av porteføljen av Obligasjonsforetak III og V kan nå tapes. 2008 vurderte rådmannen en overvekt av sannsynlighet at begge obligasjonsforetakene går tapt helt.

Demokrati er folkestyre. De folkevalgte ble ikke engang informert om risikoen da avtalene ble inngått, heller ikke velgerne/skattebetalerne. Informasjon er makt, mens manglende informasjon er avmakt. Retten til å vite («right to know») ble krenket og dermed demokratiet satt til side. Hadde de folkevalgte gått inn for å ta slik risiko, hvis de hadde blitt informert? Hva synes «folk flest»? Forskning viser at vanlige folk anbefaler en bedre aksjeportefølje enn børsspesialister: Finanseksperter har inntekter å tape ved å informere vanlige folk hva de selger.

WALTER KEIM